

חוק שירותי הובלה, התשנ"ז-1997¹

פרק א': מטרת החוק

מטרת החוק

1. חוק זה בא להגביר את הבטיחות בהפעלת רכב מסחרי ובמתן שירות הובלה, ולהגן על הצרכן ועל איכות הסביבה.

פרק ב': פרשנות

הגדרות

(תיקון התשס"ו)

2. בחוק זה -

- "אחראי על בטיחות ההובלה של חומרים מסוכנים", "אחראי על הניהול המקצועי", "קצין בטיחות" - מי שהוסמכו לכך לפי סעיף 16 ;
"בעל" - כהגדרתו בפקודה ;
"המפקח" - המפקח על התעבורה כהגדרתו בפקודה ;
"הפקודה" - פקודת התעבורה ;
"חומר מסוכן" - חומר דליק, לקיח, נפיץ, רעיל, מחמצן, מאכל, מדבק או רדיואקטיבי, או גז דחוס או מנוזל, וכן כל חומר אחר שבהובלתו הוא עלול להיות מסוכן לבריאות האדם ;
"מוביל" - מי שמפעיל שירות הובלה ;
"משקל כולל מותר" - המשקל הכולל המותר המצוין ברשיון הרכב שניתן לפי הפקודה ;
"רכב מסחרי" - רכב מסחרי כהגדרתו בפקודה, שמשקלו הכולל המותר 10,000 ק"ג או יותר, ולענין הובלת חומר מסוכן, רכב מסחרי בכל משקל כולל מותר ;
"רשיון מוביל" - רשיון למתן שירות הובלה לפי חוק זה ;
"שטר מטען" - הסכם הובלה בכתב בין מזמין שירות הובלה לבין המוביל ;
"שירות הובלה" - הובלת מטען ברכב מסחרי, בין שההובלה נעשית כשירות לזולת ובין שהיא נעשית לצרכיו של המוביל ;
"תקנות התעבורה" - תקנות התעבורה, התשכ"א-1961 ;
"השר" - שר התחבורה.

פרק ג': הסדרת שירות הובלה

הפעלת שירות הובלה

3. לא יפעיל אדם שירות הובלה אלא לפי הוראות חוק זה.

הובלה ברשיון

4. לא יתן אדם שירות הובלה, בעצמו או באמצעות אחר, אלא אם כן בידו רשיון מוביל, ושירות ההובלה ניתן בהתאם לסוג הרשיון ולתנאיו.

רשיון מוביל

5. (א) המפקח יוציא, בהתאם להוראות חוק זה, לבעל רכב מסחרי, רשיון מוביל עבור כל רכב מסחרי שבו הוא יתן שירות הובלה.

(ב) רשיון מוביל יינתן לפי סוג המטען המוביל ולפי סוג הרכב המוביל אותו.

(ג) תוקפו של רשיון מוביל הוא לשנה אחת; השר רשאי לקבוע תקופה אחרת על פי אמות מידה שיקבע, לענין הרכב או המטען.

איסור העברת רשיון

6. רשיון מוביל אינו ניתן להעברה לאדם אחר או לגבי רכב מסחרי אחר.

תנאים למתן רשיון מוביל

7. (א) השר יקבע תנאים למתן רשיון מוביל לסוגיו כדי להבטיח את אלה:

(1) כי למבקש רשיון מוביל או לאדם מטעמו האחראי על שירות ההובלה יש את כל אלה:

¹ ס"ח 1636, התשנ"ז (7.8.1997), עמ' 222 ;

תיקונים: ס"ח 2020, התשס"ה (8.8.2005), עמ' 746 ;

ס"ח 2036, התשס"ו (28.11.2005), עמ' 22.

- (א) הכשרה מקצועית מתאימה לפי סוג המטען וסוג הרכב המסחרי שלגביו מבוקש הרשיון ;
- (ב) מקום מתאים למתן שירות ההובלה, לרבות מקום חניה לרכב המסחרי ;
- (ג) ציוד ומתקנים מתאימים למתן שירות ההובלה ;
- (ד) הסדרים למתן שירותי תחזוקה נאותים לרכב המסחרי ;
- (ה) לגבי סוג מסוים של הובלה כפי שייקבע בתקנות - רכב מסחרי במספר ובסוג הדרושים להובלה בטיחותית ;
- (2) התאמת מבנה הרכב המסחרי למטען המובל ;
- (3) פיקוח על בטיחות במתן שירות ההובלה על ידי קצין בטיחות, ובהובלת חומר מסוכן - גם על ידי אחראי על בטיחות ההובלה של חומרים מסוכנים ; בעניינים אלה רשאי השר גם לקבוע את דרכי הפיקוח ומועדיו, בהתחשב, בין היתר, במספר כלי הרכב המסחריים שבאמצעותם ניתן שירות ההובלה.
- (ב) השר רשאי לקבוע תנאים נוספים למי שנותן שירות הובלה באמצעות שישה כלי רכב מסחריים או יותר, או שירות הובלה של חומר מסוכן, לרבות העסקת אחראי על הניהול המקצועי, הכל כדי להבטיח סדרי בטיחות תחבורתיים ומניעת נזק סביבתי.

מסירת פרטים למפקח

8. (א) המפקח רשאי לדרוש ממבקש רשיון מוביל למסור לו פרטים בדבר סוגי הרכב המסחרי שברשותו, סוגי המטען שברצונו להוביל וכל פרט אחר הדרוש למפקח כדי להחליט בבקשה.
- (ב) מבקש רשיון ימסור למפקח כל פרט שדרש המפקח לפי סעיף קטן (א) ; לא מסר המבקש פרט כאמור, רשאי המפקח שלא לתת לו רשיון מוביל.

תנאים לרשיון מוביל

9. לשם שמירה על הבטיחות במתן שירות ההובלה, רשאי המפקח לקבוע ברשיון מוביל, כי בעל רשיון מוביל וכן המועסקים על ידו או מטעמו בשירות ההובלה, לרבות בנהיגה, בטעינה, בפריקה ובמתן טיפול לרכב המסחרי ולמטען שבו, יעמדו בתנאים אלה הכל כפי שנקבע בתקנות :
- (1) הם בעלי הכשרה מתאימה ;
- (2) הם עברו הדרכה תקופתית ובדיקה רפואית תקופתית במועדים ובהיקף כקבוע בתקנות, כל אחד לפי סוג עיסוקו ;
- (3) לענין חומר מסוכן - הם בעלי הכשרה מיוחדת, כל אחד לפי סוג עיסוקו.

ביטול רשיון שהושג במרמה

10. קיבל אדם רשיון לפי חוק זה במרמה, רשאי המפקח, לאחר שנתן לו הזדמנות לטעון את טענותיו, לבטל את הרשיון.

סייג למתן רשיון או להחזקת רשיון

(תיקון התשס"ו)

11. (א) הורשע מבקש רשיון מוביל בעבירה לפי חוק זה או באחת העבירות המנויות בחלק א' בתוספת הראשונה וטרם חלפו שנתיים מיום ההרשעה, רשאי המפקח, לאחר שנתן לאדם הזדמנות לטעון את טענותיו ובהתחשב באופי העבירה ובחומרתה, שלא לתת לו רשיון לפי חוק זה.
- (ב) קיבל אדם רשיון מוביל ולאחר מכן הורשע בעבירה כאמור בסעיף קטן (א), רשאי המפקח, לאחר שנתן לו הזדמנות לטעון את טענותיו, לבטל את רשיון המוביל או להתלותו לתקופה שלא תעלה על 180 ימים.
- (ג) לא קיים אדם תנאי מהותי מתנאי הרשיון, או גרם בהובלת המטען נזק שהיה בו כדי לסכן את הציבור או לפגוע בבטיחותו, רשאי המפקח, לאחר שנתן לו הזדמנות לטעון את טענותיו, לבטל את רשיון המוביל או להתלותו לתקופה שלא תעלה על 180 ימים.
- (ד) בסעיף זה, "ביטול רשיון המוביל" - ביטול כל הרשיונות שבידי אותו אדם, או חלקם, וכן אי חידוש רשיונות כאמור.

סירוב למתן שירות הובלה

12. לא יסרב בעל רשיון מוביל לתת שירות הובלה לזולת על פי הרשיון שבידו מטעם בלתי סביר.
- (תיקון התשס"ה)
13. (בוטל).

פרק ד': שטר מטען

הודעה בכתב של מזמין שירות הובלה

(תיקון התשס"ו)

- 13א. (א) מזמין שירות הובלה ימסור למוביל הודעה בכתב, ובה פרטים לגבי סוג המטען שהוא מבקש להוביל ומשקלו, ואם המטען הוא חומר מסוכן, גם פרטים לענין זיהוי וסיווגו, הסיכונים הכרוכים בו ובהובלתו ודרכי הטיפול בו.
- (ב) הוראות סעיף קטן (א) לענין מסירת פרטים על משקל המטען יחולו על מזמין שירות הובלה של מטען המיועד לשימוש מסחרי של המזמין.
- (ג) בסעיף זה, "מזמין שירות הובלה" - מי שמצוין בשטר המטען כמזמין שירות ההובלה.

חובה להחזיק בשטר מטען או במסמך אחר

(תיקון התשס"ו)

14. (א) לא יוביל בעל רשיון מוביל מטען ברכב מסחרי ולא ירשה לאחר להוביל מטען ברכב מסחרי אלא על פי אחד מאלה:
- (1) שטר מטען;
 - (2) מסמך אחר, כפי שייקבע בתקנות, אם המטען המובל שייך למוביל.
- (ב) שטר המטען יכלול את הפרטים האמורים בסעיף 13א, ייערך כפי שייקבע בתקנות ויכלול את הפרטים שנקבעו בהן.
- (ג) בשטר המטען ייקבע היקף אחריותו של המוביל למטען והיקף הביטוח מפני נזקים או מפני אובדן המטען.
- (ד) שטר המטען לא יכלול פטור כללי מאחריות לאובדן או לנזק למטען.
- (ה) שטר מטען או מסמך אחר לפי סעיף זה יהיה בכל עת ההובלה בידי נוהג הרכב המסחרי.
- (ו) בעל רשיון מוביל ישמור את שטר המטען לתקופה ובדרך שייקבעו בתקנות.

פרק ה': פיקוח

מינוי פקחים וסמכויותיהם

15. (א) השר רשאי למנות מקרב עובדי משרדו פקחים לענין חוק זה; הודעה על מינוי פקח תפורסם ברשומות.
- (ב) שוטר או פקח רשאים, בכל עת סבירה, להיכנס לכל מקום שבו ניתן שירות הובלה או למתן שירות הובלה או לחניית הרכב, לשם פיקוח על ביצוע הוראות חוק זה; כן רשאים הם לדרוש מבעל רשיון לפי חוק זה שיציג בפניהם את הרשיון, וכן ממנו ומכל מי שמועסק על ידו או מטעמו בשירות ההובלה - להציג בפניהם כל מסמך הקשור במתן שירות ההובלה, ולאפשר להם לבדוק את המטען; כמו כן רשאים הם לדרוש את שקילת הרכב המסחרי והמטען המובל בו בדרך שתיקבע בתקנות.

הסמכות

16. (א) המפקח רשאי להסמיך אחראי על בטיחות ההובלה של חומרים מסוכנים, אחראי על הניהול המקצועי, או קצין בטיחות, אם התקיימו בהם התנאים הדרושים למילוי התפקידים האמורים, לפי סוג התפקיד, כפי שנקבע בתקנות.
- (ב) בתקנות לפי סעיף קטן (א) רשאי השר לקבוע דרישות לענין -
- (1) רשיון נהיגה;
 - (2) הכשרה מתאימה בטיפול ברכב מסחרי ובתחזוקתו, ידיעת כללי פריקה וטעינה וניהול מקצועי למתן שירותי הובלה;
 - (3) ניסיון בתפקיד ארגוני בתחום הובלת מטען ברכב מסחרי.

פרק ו': שירות הובלה לישראל וממנה

סייג לתחולת החוק

17. (א) הוראות חוק זה לא יחולו על שירות הובלה שמטרתו היחידה היא הובלת מטען למדינת ישראל וממנה, הנעשית ברכב מסחרי הפטור מחובת רישום ורשיון רכב לפי סעיף 2 לפקודה.
- (ב) על אף הוראת סעיף קטן (א), רשאי השר, לשם הבטחת מטרות חוק זה, לקבוע הוראות מיוחדות לענין שירות ההובלה האמור באותו סעיף קטן, לגבי כל אחד מאלה:
- (1) הובלת חומרים מסוכנים, לרבות הכשרה מקצועית מתאימה של הנהג המוביל את המטען, התאמת מבנה הרכב המסחרי למטען המובל, דרכי האריזה של המטען וכל הוראה אחרת הנדרשת כדי למנוע סכנה לציבור ולהבטיח את בטיחותו;
 - (2) שטר מטען;
 - (3) דרכי הפיקוח על מתן שירות הובלה כאמור בסעיף זה.

פרק ז': עבירות ועונשים

עבירות ועונשים

(תיקון התשס"ו)

18. (א) העושה אחד מאלה, דינו - קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין), ואם עשה אחד מהאמור בפסקאות (1), (3) או (5), בעת הובלת חומרים מסוכנים, באופן או בנסיבות שעלולות לסכן את הציבור או לפגוע בבטיחותו, דינו - הקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין -
- (1) מוביל מטען ברכב מסחרי ללא רשיון מוביל, בניגוד להוראות סעיף 4, או אינו מקיים תנאי שנקבע לקבלת רשיון מוביל כאמור בסעיף 7, או אינו מקיים תנאי ברשיון מוביל כאמור בסעיף 9;
 - (2) מעביר רשיון מוביל לאדם אחר או לרכב מסחרי אחר בניגוד להוראות סעיף 6;
 - (3) מוביל מטען ללא שטר מטען או מסמך אחר, בניגוד להוראות סעיף 14, או מוביל מטען עם שטר מטען או מסמך אחר, שאינם כוללים את כל הפרטים הנדרשים לפי הוראות אותו סעיף;

3א) אינו מוסר הודעה למוביל כנדרש לפי הוראות סעיף 13א, או מוסר הודעה כאמור שאינה כוללת את כל הפרטים הנדרשים לפי אותו סעיף או הכוללת פרטים שאינם נכונים.

4) מסרב לתת שירות הובלה לזולת מטעם בלתי סביר בניגוד להוראות סעיף 12;

5) אינו מאפשר לשוטרו או לפקח לבצע את הפעולות האמורות בסעיף 15ב, או אינו נענה לדרישותיהם לפי אותו סעיף;

6) עובר על הוראה מהוראות התקנות לפי חוק זה, אלא אם כן נקבע עונש קל מזה בתקנות.

ב) נעברה עבירה לפי סעיף קטן (א)1, ועושה העבירה המשיך בהפעלת רכב מסחרי לאחר שקיבל התראה מאת המפקח לענין ההפרה, דינו - בנוסף לכל עונש אחר, קנס נוסף, בשיעור האמור בסעיף 61ג) לחוק העונשין, לכל יום שבו נמשכת העבירה.

ג) נעברה עבירה לפי סעיף זה בידי תאגיד, דינו - קנס פי ארבעה מהקנס שנקבע לעבירה.

אחריות מנהלים

19. נעברה עבירה לפי סעיף 18א) בידי תאגיד, חזקה היא כי בעל תפקיד בתאגיד או עובד בכיר האחראי לתחום שלגביו נעברה העבירה, עבר את העבירה, אלא אם כן הוכיח כי העבירה נעברה בלא ידיעתו וכי נקט אמצעים סבירים כדי למנוע את העבירה; לענין סעיף זה, "בעל תפקיד בתאגיד" - המנהל הכללי וכל מי שאחראי בתאגיד על פעילותו של התאגיד לענין הובלת מטען.

אחריות לעבירות תעבורה

(תיקון התשס"ו)

20. א) 1) בעל רישיון מוביל חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירה מהעבירות המפורטות בחלק ב' בתוספת הראשונה, ברכב מסחרי, בידי נוהג הרכב המסחרי, בעת מתן שירות הובלה (בסעיף זה - עבירה); המפר חובתו האמורה, דינו - קנס כאמור בסעיף 61א)3 לחוק העונשין.

2) נעברה עבירה לפי פסקה 1), חזקה היא כי בעל רישיון מוביל הפר את חובתו לפי הוראות אותה פסקה, אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.

ב) 1) מוסר מטען יבדוק, בעת העמסת מטען על רכב מסחרי, את התאמת משקל המטען למשקל המטען שהותר להובלה ברכב לפי רישיון הרכב (בסעיף זה - המשקל המותר), וידרוש מהמוביל להפסיק לאלתר העמסה על הרכב של מטען שמשקלו עולה על המשקל המותר; הפר מוסר המטען את חובתו האמורה, דינו - קנס כאמור בסעיף 61א)3 לחוק העונשין.

2) נעברה עבירה לפי תקנה 85א)5 לתקנות התעבורה, בידי נוהג הרכב המסחרי בעת מתן שירות הובלה, חזקה היא כי מוסר המטען הפר את חובתו לפי פסקה 1), אלא אם כן הוכיח כי עשה כל הניתן כדי למלא את חובתו.

3) לענין סעיף קטן זה, "מוסר מטען" - מי שבידו השליטה או ההחזקה במטען בעת העמסתו מטעם בעלי המטען או מטעם מי שיזם את הזמנת שירות הובלה, או מי מטעמם של כל אלה, ובלבד שהמטען מיועד לשימוש מסחרי.

הפסקת שירות

21. א) הוגש כתב אישום לפי חוק זה נגד אדם שהוביל מטען או שנתן שירות הובלה בלא רישיון לפי החוק, או בניגוד לתנאי מהותי ברישיון, רשאי המפקח להורות בכתב על הפסקת זמנית של מתן שירות הובלה, לרבות על סגירת מקום שבו ניתן השירות, ובלבד שמשך הפסקה כאמור לא יעלה על שישים ימים מיום כניסתה לתוקף של ההוראה; הוראה כאמור תיכנס לתוקפה חמישה ימים אחרי נתינתה אלא אם כן נקבע בה מועד אחר, או אם היא בוטלה או שונתה על ידי בית המשפט כאמור בסעיף קטן ב).

ב) בית משפט שלום רשאי, לבקשת הנפגע, לאשר את הוראת המפקח, לשנותה או לבטלה.

ג) הורשע בעל רישיון מוביל בעבירה לפי חוק זה, רשאי בית המשפט, בנוסף לכל עונש, לצוות על ביטול הרישיון או על הפסקת מתן שירות הובלה, לרבות על סגירת מקום שבו ניתן השירות, או לצוות על כל דרך אחרת הנראית לו מתאימה להפסקת מתן השירות, או לצוות עליו להימנע מכל פעולה כפי שיפרט בצו ולתקופה שיקבע.

פרק ח': הוראות שונות

אגרות

22. השר, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי לקבוע בתקנות אגרות בעד מתן רישיון לפי חוק זה או חידושו, או בעד הוצאה של כל מסמך או מתן הסמכה לפי חוק זה.

שינוי התוספת הראשונה

23. השר, בהסכמת שר המשפטים, רשאי בצו לשנות את התוספת הראשונה.

ביצוע ותקנות

24. א) השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

ב) השר, בהסכמת השר לאיכות הסביבה, ולענין חומרים רדיואקטיביים ומכשירי קרינה - גם בהסכמת ראש הממשלה, יקבע הוראות מיוחדות המתייחסות להובלת חומרים מסוכנים, לענין סיווגם, כמותם וריכוזם, התנאים לקבלת רישיון מוביל, לרבות תנאים שמטרתם להבטיח סדרי בטיחות תחבורתיים ומניעת נזק סביבתי, וכן תנאים לענין הובלת חומרים מסוכנים שהוראות סעיף 17ב) חלות עליה.

דין המדינה

25. (א) חוק זה חל על המדינה.
(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), חוק זה לא יחול על הגופים המפורטים בתוספת השניה או על סוגי הובלות הקבועים בה, ובלבד שהובלת חומרים מסוכנים תיעשה, ככל האפשר בנסיבות הענין, בהתאם להוראות לענין בטיחות ואיכות הסביבה לפי חוק זה, למעט ההוראות בענין סדרי פיקוח ודיווח; השר, בהסכמת השר הממונה על גוף מהגופים המפורטים בתוספת השניה ובהסכמת השר לאיכות הסביבה, רשאי לקבוע הוראות לענין מסמכים שימשו בהובלות לפי סעיף קטן זה ולענין סדרי הפיקוח והדיווח עליהן.

אישור ועדת הכלכלה

26. תקנות וצווים לפי חוק זה טעונים אישור ועדת הכלכלה של הכנסת.

שמירת דינים

27. הוראות חוק זה באות להוסיף על הוראות כל דין.

הוראת מעבר

28. (א) אדם שנתן שירות הובלה ערב תחילתו של חוק זה, והגיש למפקח בקשה לרשיון מוביל בתוך 60 ימים מיום כניסתו לתוקף של חוק זה, רשאי להמשיך ולתת את שירות הובלה עד להחלטת המפקח בענינו.
(ב) המפקח יפרסם בארבעה עיתונים יומיים לפחות, שאחד מהם הוא בשפה העברית ואחד מהם בשפה הרוסית, את תוכנו של סעיף קטן (א).
(ג) המפקח רשאי, מנימוקים מיוחדים שיירשמו, להאריך את תקופת 60 הימים האמורה בסעיף קטן (א), ב-60 ימים נוספים.

ביטול

29. הכותרת "פרק חמישי, סוכנים להובלה ביבשה או בים" וסעיפים 56 עד 69 לחוק המסחרי העותומני - בטלים.

חובת התקנת תקנות

30. תקנות לביצוע חוק זה יותקנו בתוך שישה חודשים מיום פרסומו.

תחילה

31. (א) תחילתו של חוק זה, למעט סעיף 11(א), תשעה חודשים מיום פרסומו.
(ב) תחילתו של סעיף 11(א) שנתיים מיום פרסומו של חוק זה.

התוספת הראשונה

(סעיף 11)

חלק א'

(1) עבירות לפי התוספת הרביעית לפקודה;

(2) עבירות לפי תקנות 85, 168, 306, 308 (ד) ו-364 לתקנות התעבורה.

(סעיף 20)

חלק ב'

עבירות לפי תקנות 26(2), 27(א), 85, 87, 168, 306, 308 (ד) ו-364 לתקנות התעבורה.

התוספת השניה

(סעיף 25(ב))

(1) צבא הגנה לישראל.

(2) משטרת ישראל.

(3) שירותי בתי הסוהר.

(4) יחידות ויחידות סמך של משרד ראש הממשלה או של משרד הבטחון, שעיקר פעילותן בתחום בטחון המדינה או יחסי החוץ שלה, וכל הובלה בעלת אופי בטחוני-סודי הנעשית בכלי רכב הפועל מטעמן.

(5) הוועדה לאנרגיה אטומית, מכרזי המחקר הגרעיני הפועלים תחת פיקוחה וכל הובלה הנעשית בכלי רכב הפועל מטעמן.

(6) הובלות בעלות אופי בטחוני-סודי, גם כשהמוביל אינו אחד הגופים האמורים בפסקאות (1) ו-(4).

יצחק לוי שר התחבורה		בנימין נתניהו ראש הממשלה	
	דן תיכון יושב ראש הכנסת		עזר ויצמן נשיא המדינה

